

10. Enerji Kongresi'nde kamu ve özel sektör temsilcileri karşı karşıya geldi, EPDK kongreyi terk etti...

ENERJİDE YATIRIMI KİM YAPACAK?

Dünya Enerji Konseyi Türk Milli Komitesi'nin (DEK TMK) düzenlediği Enerji Kongresi, enerji alanında uygulanan politikalarda farklı görüşlere sahip tarafları bir araya getirirken, yatırımları kimin, nasıl yapacağı açmazı kongreye damgasını vurdu. İlk gün kamu ve özel sektör temsilcilerinin tartışmaları yaşanırken, ikinci gün özelleştirme ve enerji sektörünün yeniden yapılandırılmasının ele alındığı oturumlarda, eleştirilerden rahatsız olan EPDK temsilcileri "tartışmaların yararlı olmadığı" gerekçesiyle kongreyi terk ettiler.

DEK TMK'nın düzenlediği Türkiye 10. Enerji Kongresi, İstanbul'da Harbiye Askeri Müze ve Kültür Sa-

rayı'nda geçen hafta gerçekleştirildi. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'nın kongreye katılmaması dikkat çekti. Hükümeti temsilen TBMM Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanı Soner Aksoy'un katıldığı toplantıda, CHP Genel Başkanı Deniz Baykal, CHP Adana Milletvekili Tacidar Seyhan yer aldı.

EPDK'dan Yatırım Açmazı İtirafı

Kongrenin açılışını yapan DEK TMK Yönetim Kurulu Başkanı Süreyya Yücel Özden, enerji alanında yaşanan sorunlara dikkat çekti. Enerji Pi-

yasası Düzenleme Kurumu Başkanı Yusuf Günay ise, ilk kez özel sektör yatırımları konusunda itiraflarda bulundu. 2010 yılına kadar 100 milyar doları elektrik olmak üzere toplam 128 milyar dolar enerji alanında yatırım ihtiyacı bulunduğunu kaydeden Günay, kişi başına 2 bin kilovatsaat olan elektrik enerjisi tüketimini Yunanistan'ın 4 bin 600 kilovatsaatlik düzeyine ulaştırmak için gerekli yatırım ihtiyacının ise 210 milyar dolar olduğunu bildirdi. Toplam maliyeti 76 milyar dolar olan 7 bin 783 adet proje için bugüne kadar 32.6 milyar dolar harcama yapılabildiğine dikkat çeken Günay, "Yani, kamu tarafından ayrılabilen ödenek tutarı çok

düşük seviyelerde kalmış. Mevcut ödenek seviyesi ile bu projelerin bitirilebilmesi için 10 yıla ihtiyaç var” dedi. Günay, elektrik piyasasında özel sektöre 7 bin megavatı yeni yatırım olmak üzere 14 bin megavatlık üretim lisansı verdiklerini açıkladı. Bugüne kadar yıllık 6 bin kilovatsaat üretim yapabilen 52 projenin 600 milyon dolar yatırım yapılarak devreye alındığını belirten Günay, bugüne kadar işletmeye geçen özel sektör yatırımının 1600 megavatlık kurulu güce sahip olduğunu bildirirken, “Verdiğimiz lisanslara göre daha fazla tesis devreye alınmalıydı” dedi. Yatırım sorununun çözümünü “dağıtım şirketlerinin daha fazla gelir elde etmek için kuracakları üretim tesislerine” bağlayan Yusuf Günay, özel sektörün beklenen yatırımları yapmadığına yönelik itiraflarını şöyle sürdürdü:

“Yükümlülüklerini yerine getirmeyen tesislerin lisanslarını iptal ediyoruz. Ancak bu iptallerin sektöre bir katkısı olmadığını ifade etmeliyim. Nasıl zorla güzellik olmuyorsa, yaptırımla da yatırım olmuyor. Bu rakamları tespit edip ortaya sadece karamsar bir tablo sunmak için ifade etmedim. Bu aşamada artık neyin nasıl olması gerektiği hususunda odaklanmamız şart.”

“Serbest Piyasa ve Rekabet” konulu ilk gün yapılan oturum, kamu ve özel sektör temsilcilerinin tartışmasına sahne oldu. Elektrik Üreticileri Derneği Başkanı Önder Karaduman, kamuyu haksız rekabet yaratmakla suçlarken, EÜAŞ’ın BOTAS’ a milyarlarca dolarlık borcu olduğunu, borcunu maliyete yansıtmadan fiyat belirlediğini söyledi. Karaduman, hep bedeli özel sektörün ödediğini ileri sürerek kamuyu eleştirirken, “Bu şartlar altında bu ülkede yatırımcı yatırım yapmaz. Nitekim de yapılmıyor. Şirketler biraz parası varsa kendisini hidroelektriğe atıp, paçallayarak canını kurtarmaya çalışıyor” dedi.

Kojenerasyon Derneği Başkanı Özkan Ağış ise, 500 megavatlık kurulu gücü olan YİD ve Yİ santrallerinin yüzde 80’inin doğalgazla çalıştığını, bunların maliyeti 16 centten hesapladığını, ancak şimdi 29 cente çıktığını savunarak, “TEDAŞ’tan kapısında daha ucuz elektriği varken, bu elektrik satılabilir mi? Yeni yatırımcıyı bir boksöre benzetiyorum. Ben yapacağım, üreteceğim diye heyecanla ringe çıkmış, gelin görün ki bu boksörün ayakları bağlı. Neyle bağlı? Doğalgazla. Masrafının yüzde 65’ini temsil eden doğalgaz BOTAS tarafından empoze ediliyor. Eli de bağlı. Elektrik fiyatında tekel var. EÜAŞ ve TEDAŞ’ın, 0 amortismanları, şeffaf olmayan muhasebe sistemiyle oluşan fiyatları piyasanın yüzde 85’ini belirliyor” diye konuştu.

“Özel Sektör Doğalgazı Yüzde 20 Daha Ucuza Alıyor”

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı Sami Demirbilek, borçlu olmasının EÜAŞ’ın tercihi olmadığını, borcun TEDAŞ’ın vatandaştan toplayamadığı 6.5 katrilyon lira paradan kaynaklandığını, borcun maliyete yansıtılması diye bir şeyin söz konusu olamayacağını söyledi. Demirbilek, serbest tüketicilerin tedarikçisini bırakıp başka tedarikçiye geçtiğini anlatırken, şöyle konuştu:

“Gidilen de değil, gönderen de suç olması lazım. Tedarikçi özel sektörden ayrılıyor, kamuya gidiyor. Özel sektör tüketiciye kamudan daha düşük fiyatla enerji temininde bulunamıyor ki. Mesele, amortismanlar meselesine geliyor. Hızlandırılmış uygulanıyorsa 4-5 yıl sonra ürettiğiniz elektriğin üzerinde hala amortisman var mı? Siz amortisman uygulamıyorsanız kamu neden uygulamak zorunda? Rekabet bu mudur? Kamunun sattığının altında satış fiyatı bana sağlansın mı demek istiyoruz? Neye üretirsem

üreteyim baz yükte ben satacağım, benden sonra yedeklemeyi başkaları yapsın prensibine mi gideceğiz? 4628’in rekabeti sağlamaktan ziyade, bozan bir çok unsuru vardır.”

Özel sektör temsilcilerine söz alarak yanıt veren EÜAŞ Genel Müdürü Sefer Bütün, kendilerinin BOTAS’a olan borçlarını bildiğini, ancak özel sektörün de EÜAŞ’tan yüzde 20 daha ucuza doğalgaz aldığını, bunu da herkesin bilmesi gerektiğini ifade ederken, zararına satış yapmadığını, paçallayarak satış yaptıklarını söyledi.

Elektrik Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Kemal Ulusaler de söz alarak, “Boksör örneği verildi. Ringe siz zorla mı çıkarıldınız?” diye tepki gösterirken, özel sektörün elektrik üretimindeki payının ve kaç tane otoprodüktör santralin kapatılmış olduğunun açıklanmasını istedi.

Bu konuşmaların ardından Elektrik Üreticileri Derneği Başkanı Karaduman, kendilerinin zam istemediklerini, elektrik fiyatları üzerindeki fon ve vergi yüklerinin kaldırılmasını talep ettiklerini ileri sürdü.

“Elektrikte Serbest Piyasa Sanal Bir Hikaye”

İkinci gün yapılan “Enerji Sektöründe Yeniden Yapılandırma Uygulamalarının Değerlendirilmesi” panelinde konuşan Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi’den Dr. Seyhan Erdoğan, özelleştirmenin gerekçelerini çeşitli örneklerle çürütürken, “Serbestleşen piyasaya özel sektör girer, kar dürtüsüyle hareket ettiği için etkindir. Etkin olduğu için daha güzel, daha ucuz üretim gerçekleşir. Bunun sanal dünyaya ait bir hikaye olduğunu düşünüyorum” dedi. Birinci serbestleşme döneminin kamuya getirdiği maliyetleri ortaya koyan Erdoğan, 4628 sayılı Yasa ile yaşanan ikinci dönemde ise serbestleşmesi

düşünülen piyasanın ölü doğduğunu söyledi. Erdoğan, şunları kaydetti:

“Sermayesi kıt olan Türkiye gibi ülkelerde elektriğin özelleştirilmesi sektörü hastalıklı bir yapıya sokuyor. Kamunun mali yapısını bozuyor, elektrik fiyatları üzerinde artış baskısı yaratıyor. Kamu yatırımlarının gecikmesine yol açıyor. 2004’te strateji belgesinin benimsenmesinden 2 yıl sonra elektrik üretimi kaotik bir yapıya dönüştürülmüştür. Sorunların sektörel düzeyde kamu yararına çözümünü neredeyse imkansızlaştırmıştır. Daha ucuz, daha çok sanayici ve üreticiye elektrik satılacağı kurgusu sanal dünyaya ait bir kurgudur. Bu kurguya halen inananların teorik olarak biraz da naif olduklarını söyleyebilirim. Sektörün kamusal anlamda yeniden düzenlenmesi gerektiğini düşünüyorum. Bu çözüm sanal bir serbest piyasa kurgusundan daha yapılabilir, daha sürdürülebilirdir.”

Erdoğan’ın konuşmasına EPDK Başkan Danışmanı Murat Erenel’in “Seyhan hanımı dinlerken farklı ülkelerde yaşadığımız hissine kapıldım” sözleriyle tepki göstermesi ortamın gerginleşmesine neden oldu. TEDAŞ’a özelleştirme fonundan aktarım yapıldığını belirten Erenel, eleştirilere mevcut yasanın tam olarak uygulanamadığı gerekçesini anlatarak yanıt verdi. Geçiş döneminin 11 yıla uzadığını, sonra uzatılıp uzatılmayacağını da bilinmediğini söyleyen Erenel, “Kimsenin çok düşük enerji fiyatları beklememesi gerekmektedir. İthalat nedeniyle halkın satın alma gücü paritesine göre fiyatlar yüksektir, geçiş dönemi sona erdiğinde daha da yükselecektir. Serbest piyasa sağlanana kadar da asla düşmeyecektir” diye konuştu. Erenel, EPDK’nın özerkliğinin Anayasa ile güvence altına alınmasını, TEİAŞ’ın da İMKB benzeri özerk bir yapıya getirilmesini talep etti.

TEİAŞ Genel Müdür Vekili Halil Alış da, Erenel’e “Özel sektör adına konuşan temsilcilerin, bu ulusun içinden oldukları konusunda şüpheye düştüm. Devlet eşittir kamu artı özel olarak bakılmasını talep ediyorum” dedi. Dünya Enerji Konseyi TMK Üyesi Oğuz Türkyılmaz da, “Soruyorum, siz hangi ülkede yaşıyorsunuz?” diye tepki gösterdi.

“Kamuya Siz de Güvenin”

Elektrik Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Kemal Ulusaler ise, çok sihirli bir sözcük olarak söylenen rekabeti biraz kazıyınca altından tekelleşme çıktığını belirtirken, Erenel’e şöyle yanıt verdi:

“Sayın Erenel’in altını çizdiği gerçek bizim gerçeğimiz değil. Kimin gerçeği? Aslında bu yapılandırma dediğimiz, aynı zamanda yeni dünya düzeni adı altında dünyanın yapılandırılması. Bu gerçek de onların gerçeği. IMF’nin gerçeği. Bana entegre olun talebinin gerçeği.”

Ulusaler, entegrasyonu sağlamak için engel olarak gördükleri iç hukukun değiştirildiğini, siyasetin alanının

kurullarla daraltıldığını anlatırken, “EPDK, sermayenin önünü açan iş makinası gibi çalışıyor. Entegrasyon için çalışıyor. Dilleri bile değişti. Gerçek bu gerçek” diye konuştu. Ulusaler, sermayeye güvenin çağrısına karşılık olarak yaptığı “Kamuya siz de güvenin” çağrısını şöyle sürdürdü:

“Özel sektör kar edebilirse bu işin içine girer. Özel sektörün kamu hizmeti yapmak için derdi niye olsun? 3 lira koyup, 33 lira kazanacağı su kaynağına yatırım yapar. 3 lira koyup 3 lira bile alamayacağınız, 1 lira alacağınız yerleriniz yok mu? Diyoruz ki bunu kamu yapsın. 3 lira koyup 1 lira alacağı yere de yatırım yapsın. Bu gerçek değil mi?”

Bu tartışmaların ardından EPDK temsilcileri, kongreyi terk ederken, öğleden sonraki “Enerji Sektöründeki Özelleştirme Uygulamalarının Değerlendirilmesi” konulu panele konuşmacı olmalarına rağmen katılmadılar. Oturum yöneticisi Gültekin Türkoğlu, EPDK temsilcilerinin “Bu tartışmalardan yarar görmediklerini ifade ettiklerini, kendilerinin bundan üzüntü duyduklarını” aktardı. ■

EMO Yönetim Kurulu Yazmanı Göltaş, Türkiye 10. Enerji Kongresi'nde...

'NÜKLEER SANTRALLARA İHTİYAÇ YOKTUR'

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) Yönetim Kurulu Yazmanı Cengiz Göltaş, Türkiye'nin mevcut özkaynak potansiyeline dikkat çekerek, nükleer santralin enerji politikaları içerisinde bir seçenek olamayacağını bildirdi.

Dünya Enerji Konseyi Türk Milli Komitesi tarafından İstanbul'da gerçekleştirilen Türkiye 10. Enerji Kongresi'nin "Nükleer Enerji" konulu oturumuna katılan EMO Yönetim Kurulu Yazmanı Göltaş, nükleer santral tartışmalarının Türkiye'deki enerji politikalarından bağımsız yapılamayacağını altını çizdi. Göltaş, son 1 yıldır yoğunlaşan tartışmaların 1970'lerde başladığını anımsatırken, "Türkiye'nin mevcut enerji politikaları içerisinde nükleer santralleri bir seçenek olarak görmüyoruz" dedi. 1972 yılında Başbakanlık Atom Enerjisi Komisyonu tarafından hazırlanan raporda, "ilki 1981'de, yedincisi 1997'de devreye girmek üzere 7 bin megavatlık nükleer santraller zorunlu olduğu ve 1981'den sonra ulusal kaynakların tükeneneceği" görüşlerinin yer aldığını aktardı. Bu görüşlerin abartılı talep tahmin projeksiyonlarına dayandığını anlatan Göltaş, yıllık yüzde 15 enerji ihtiyacı artışı varsayımıyla yapılan Enerji Bakanlığı projeksiyonlarda 2000'de 128 milyar kilovatsaat enerji ihtiyacı baz alınarak, 2005 yılında 197 milyar kilovatsaat, 2010 yılında 294 milyar kilovatsaat, 2015 yılında 432 milyar kilovatsaat, 2020 yılında da 570 kilovatsaat enerji ihtiyacı olacağını

söylendiğini aktardı. Türkiye'nin 2005 yılı elektrik tüketiminin ise 161 milyar kilovatsaatte kaldığını vurgulayan Göltaş, şöyle konuştu:

"Sonradan bu talep tahmin projeksiyonlarını, reel duruma göre düzelterek, 570 milyar kilovatsaat tahminlerini 490 milyar kilovatsaatlere kadar düşürdüler. Arada yüzde 30 bir oynama var. Enerji gibi bu kadar stratejik, yatırım maliyetleri çok yüksek, büyük ölçekli yatırımlar gerektiren bir alanda böylesine abartılı tahminlerle, Türkiye'nin enerji ihtiyacını ve bir seçenek olarak nükleer santrallerin gündeme getirilmesi bir olumsuzluk olarak karşımızda."

Nükleer santrallerin siyasal bir tercih olarak sunulduğunu, Türkiye'nin kendi kaynakları, kendi dinamiklerinden bağımsız olarak uluslararası sermayenin talepleri doğrultusunda nükleer santrallerin gündeme getirildiğini söyleyen Göltaş, dünyadaki nükleer santraller konusundaki gelişimin de hiç de giderek benimsenen bir enerji seçeneği olmadığını da gösterdiğini anlattı. Atom Enerji Ajansı'nın 1974 yılında 2000 yılında dünyada 4 bin 500 adet nükleer santral öngörüsünde bulunduğunu ancak 2005 yılsonu itibarıyla işletmede yalnızca 433 nükleer santral olduğunu kaydeden Göltaş, "Bu sonuçtan da görülüyor ki, nükleer santrallerin yaygınlaştırılmasına ilişkin öngörülerde de 10 misli

yanılgı payı var” dedi. Bugün dünya genelinde enerji üretiminde yüzde 16 paya sahip olan nükleer santraller için bu oranın 2025-2030’lu yıllarda yüzde 11’e kadar düşmesinin öngörüldüğünü belirten Göltaş, şunları söyledi:

“Çünkü yenilenebilir enerji kaynaklarına, geliştirilen teknoloji alternatif enerji üretim modellerine doğru bir yöneliş var. Neden bu nükleer öngörüler tutmadı? 4 bin 500 santral dünya ölçeğinde kurulmadı? Çünkü yatırım, finansman, kredi, garanti, işletme maliyetleri, ekonomik ve ticari olarak tam bir başarısızlık örneği gösterdiler. Yine atıkların nasıl bertaraf edileceğine dair hala bir çözümsüzlük olması. Normal işletme halinde bile çevreye sızan ve işletme çalışanlarına zarar veren radyasyon yayılımlarının ciddi sorunlar olması dünya genelinde yine etkili bir sorun oldu. Sıkça yaşanan nükleer kazalar olmuş, yüksek güvenlik nedeniyle lisanslama ve yapım süreçlerinin 15-20 yıla kadar uzaması, dünya nükleer enerji teknolojilerinin gelişmesi önünde bir engel olarak ortaya çıktı. Dünya terör olaylarının ortaya çıkması, 11 Eylül saldırılarıyla beraber uluslararası tehdidi, nükleer santraller açısından dünya ölçeğinde risk oluşturması başka bir tehdit. Uranyum yakıt işletmeciliği sorunları ile ilgili yine bir başka boyutu.”

Göltaş Metzamor Tehlikesine Dikkat Çekti

Cengiz Göltaş, nükleer santrallara ilişkin dünyada gelişen yurttaş tepkisi ve oluşan güvensizliğin yadsınamayacak önemde olduğunu ifade ederken, Çernobil felaketiyle ilgili çeşitli verileri aktardı:

“1995 yılında Ukrayna Sağlık Bakanı ve BM Sekreteri’nin bir raporu var. Ne olmuş Çernobil’de? Ukrayna’da 125 bin kişi

ölmüş. 400 bin kişi zorunlu olarak göç etmiş, 160 bin kilometreden fazla alan radyoaktif kirlenmeye maruz kalmış. Kazadan 9 milyon kişi etkilenmiş. Beyaz Rusya’da tiroid kanserleri 100 kat artmış. Dünyadaki mevcut otoriteler tarafından hesaplanan mevcut zarar, gelecek nesillere maliyetin ise 350 milyar dolar olduğu ifade ediliyor.”

Göltaş, Türkiye’nin böyle bir seçeneği tartışmak yerine, Iğdır’a 30 kilometre mesafedeki Ermenistan’da eski teknolojiyle kurulmuş hala işletilen Metzamor tehlikesine karşı uluslararası girişimleri öne çıkarması gerektiğini söyledi.

Türkiye’nin 8.5 milyar tonluk linyit ve 1.12 milyar tonluk taş kömürü rezervi bulunduğunu, ancak kömür potansiyelinin yüzde 18-20’sini kullanılır durumda olduğunu kaydeden Göltaş, teknik olarak değerlendirilebilecek hidrolik potansiyelin 216 milyar kilovatsaat, ekonomik olarak değerlendirilebilecek hidrolik potansiyelin ise 126 milyar kilovatsaat

olduğunu, bunun ise yüzde 24’lük bölümünün kullanıldığını kaydetti. Jeotermal kaynaklar açısından Avrupa’nın birinci ülkesi konumunda olan Türkiye’de bu kaynağın ısınma amaçlı olarak değerlendirilme oranının bile yüzde 4 düzeyinde olduğunu söyledi. Rüzgar potansiyeline ilişkin 20-30-40 bin gibi değişik rakamlar ifade edilmesine karşın, Türkiye’de yalnızca 24 megavatlık Çeşme Alaçatı’da bir rüzgar santrali bulunduğunu kaydetti. Göltaş, sözlerini şöyle tamamladı:

“Türkiye, yerli yenilenebilir enerji kaynaklarını uzun yıllar içerisinde ihmal etmiş, neoliberal politikalarla, doğalgaza bağımlı bir enerji politikasına yönlendirilmiş durumda. Esas olan, kendi kaynaklarımıza ve insan gücümüze dayalı bir ulusal enerji politikamızın oluşturulması, bu politikada kaynak çeşitliliği ve ulusal bağımsızlık açısından kendi kaynaklarımıza öncelik verilmesidir. Nükleer santrallara ihtiyaç yoktur.” ■

TÜRKİYE 10. ENERJİ KONGRESİ SONUÇ BİLDİRGESİ

Dünya Enerji Konseyi Türk Milli Komitesi'nin (DEK-TMK) 27-30 Kasım 2006 tarihlerinde İstanbul'da Harbiye Askeri Müze ve Kültür Sarayı'nda gerçekleştirdiği Türkiye 10. Enerji Kongresi'nin sonuç bildirgesi yayımlandı. Bildirgede, Türkiye'deki arz güvenliği ve yatırım açığı sorununun altı çizildi.

Sonuç bildirgesinde, dünyadaki petrol ve doğalgaz tüketimi ile fiyatlardaki belirsizliğe işaret edilerek, Türkiye'nin dış kaynak bağımlılığının dikkatle yönetilmesi gerektiği kaydedildi. "Bu nedenlerle enerji tüketiminde yerli kaynakların payı süratle artırılmalıdır" denilen bildirmede, dünyadaki iklim değişikliği politikalarına da atıfta bulunularak, ülke çıkarlarına uygun politika ve hedefler ile alternatif senaryoların hazırlanması istendi.

Türkiye'nin uzun vadeli bir enerji stratejisinin bulunmadığına dikkat çekilirken, acilen uzun vadeli bir strateji gereksinimi olduğu ortaya konuldu. Bildirmede, arz ve talep tahminlerinin ülke gerçeklerini daha iyi yansıtan gelişmiş modellerle ve uzman kadrolar eliyle yapılmasının sağlanması da gündeme getirildi.

"Türkiye'de elektrik enerjisinde bir arz güvenliği tehlikesi mevcuttur" saptamasına yer verilen bildirmede, "Yeni üretim tesislerinin devreye alınması, mevcutların rehabilite edilmesi, dağıtımdaki kaçak ve kayıpların azaltılması ve talebin yönetilmesi ile ilgili olarak bir acil durum planı hazırlanarak uygulamaya konulma-

lıdır. Acil önlemler alınmadığı takdirde, 2009 yılından itibaren ülkede elektrik enerjisi yetersizliği ile karşı karşıya kalınması büyük olasılıktır" uyarısı yapıldı.

Sonuç bildirgesinde, rekabet ve serbest piyasa kavramlarının tam olarak anlaşılmadığı görüşüne yer verilerek, "modelin öngördüğü rekabet olgusu gerçekleştirilemediği, arz güvenliğinin tehlikeye düştüğü" kaydedildi. Serbest piyasa modelinde özel-kamu ayrımı yapılmadan her iki kesimin yatırım yapmasının sağlanması istenilirken, kamu kuruluşlarının özleştirilmesi önerildi. Bildirmede şöyle denildi:

"Üretimden tüketimin son noktasına kadar enerji verimliliğinin artırılması ve Türkiye ekonomisinin daha az enerji yoğun hale getirilmesi ile sadece enerji arz güvenliğimiz arttırılmayacak, ayrıca ithalat bağımlılığımız ve bunun ekonomik yükünün azaltılmasına, yeni enerji tesisleri yatırım ihtiyaçlarının ötelenmesine, hava kirliliğinin ve iklim değişikliği etkilerinin azaltılmasına ve yeni istihdam alanlarının yaratılmasına katkı sağlanacaktır. Bu nedenle enerji verimliliğine yatırım destekleri sağlanmalı ve bunun için bir fon oluşturulmalıdır."

Türkiye'nin yenilenebilir enerji kaynakları açısından şanslı olduğu anımsatılırken, "Başta hidrolik kaynaklarımız olmak üzere büyük-küçük ayrımı yapmadan, yatırımların hızlandırılması amacıyla bulunacak yenilikçi yaklaşımlarla bu kaynakların geliştirilmesi teşvik edilmelidir.

Sınır aşan sular üzerindeki planlanan santraller ile depolu santraller de bir sahip oldukları avantajlar nedeniyle bir an önce gerçekleştirilmelidir" denildi.

Türkiye'nin hiçbir enerji seçeneğini göz ardı etmemesi argümanı ile nükleer enerjinin de göz önünde bulundurulması görüşü ileri sürülen bildirmede, nükleer enerjinin teknolojik, ekonomik ve atık sorunları açısından sağlıklı olarak değerlendirilmesi, kamuoyunda her yönüyle tartışılması önerildi.

Türkiye'nin köprü konumuna atıfta bulunularak, "Sadece transit olma konumu değil, naklettiği enerji kaynaklarının ticaretinde de söz sahibi olacak şekilde anlaşmalar bağlanmalıdır. Bu şekilde ülkenin Dünya enerji sektöründeki stratejik önemi daha da artacak, içerideki arz güvenliğine de olumlu katkı sağlanacaktır" denildi.

Kömür, petrol ve doğalgaz üretiminin artırılması için arama faaliyetlerine hız verilmesi de gündeme getirilirken, şu öneri sunuldu:

"Özellikle kömür ve yenilenebilir öz kaynakların verimli ve çevre dostu teknolojilerle değerlendirilmesini ve hızlı bir şekilde piyasada kullanılmasını sağlamak üzere AR-GE destekleri kanalize edilmeli, sektörel AR-GE kuruluşlarının oluşması sağlanmalıdır."

Bildirmede, AB müzakere sürecinde uyum çalışmalarının yanı sıra dinamik şekilde değişen mevzuatın izlenmesi gerektiği de kaydedildi. ■